

תת"ע 9699/06/20 - מדינת ישראל נגד אלענתר נידאל

בית משפט השלום לתעבורה בחדרה

תת"ע 9699-06-20 מדינת ישראל נ' אלענתר נידאל
תיק חיצוני: 14212401096

בפני	כבוד השופט אלכס אחטר
מאשימה/משיבה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם/מבקש	אלענתר נידאל
החלטה	

בפני טענה מקדמית שעניינה בקשה לביטול כתב אישום, מכוח סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב - 1982 (להלן - "חסד"פ").

כתב האישום בתיק שלפניי מייחס למבקש עבירה של **נהיגה בזמן פסילה**, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש]. על פי עובדות כתב האישום, ביום 19.06.20, בשעה 11:40, המבקש נהג ברכב מ.ר. 16-650-38 לאחר שנפסל בתאריך 23.01.20 בגזר דין מתיק 10401-04-19 והפסילה הודעה בתאריך 16.06.20. בעקבות כך נמסרו למבקש כתב אישום והזמנה לדין לתאריך 23.07.20 בשעה 10:30.

במעמד ביצוע העבירה קיבל המבקש כתב אישום נוסף בגין **נהיגה ברכב כשרישיון הרכב פקע מעל שנה**. גם כתב אישום זה כלל הזמנה לאותו התאריך באותה השעה (9044-06-20).

שני כתבי האישום נמסרו למבקש ביד וכתוצאה מכך, נפתחו שני הליכים בבית המשפט.

לישיבות ההקראה שנקבעו לתאריך 23.07.20 לא התייצב המבקש. בתיק 9044-06-20 נשפט המבקש בהיעדרו ונדון לקנס בסך 1500 ₪ ופסילה על תנאי למשך חודש ואילו בתיק דנן ביקשה באת כוח המאשימה להוציא צו הבאה עבור המבקש.

בתאריך 25.10.20 התייצבו המבקש ובא כוחו וביקשו דחיה של מועד הדיון, ובית המשפט נעתר לבקשה. בתאריך 20.12.20 ביקש בא כוח המבקש דחיה נוספת לצורך הידברות עם המאשימה.

בתאריך 05.01.21 הוגשה בקשת דחיה נוספת, הפעם, בשל מצבו הרפואי של ב"כ המבקש.

בתאריך 24.02.21 התייצבו המבקש ובא כוחו וביקשו דחיה נוספת לשם מיצוי המשא ומתן מול המאשימה.

בתאריך 26.04.21 התייצבו המבקש ובא כוחו אך רק הפעם, לראשונה, טען ב"כ המבקש שהמבקש כבר נשפט בגין "**אותו אירוע**" בתיק 9044-06-20 ומאחר שהיה צורך לאחד את האישומים בכתב אישום אחד והדבר לא נעשה, יש לבטל את כתב האישום בטענה של הגנה מן הצדק.

כאמור, לטענת המבקש עומדת לו ההגנה של הגנה מן הצדק לפי סעיף 149(10) לחסד"פ לאור "**הפרת זכותו להליך הוגן**" וכן הנזק שנגרם למבקש כתוצאה מהעמדתו בפני שני כתבי אישום שכן המבקש הואשם ונגזר דינו בתיק האחר על בסיס אותה מסכת אירועים עובדתית. לפיכך, מבוקש לבטל את כתב האישום בתיק זה.

לטענתו, יש לבחון את הטענה על פי 3 מבחנים (ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ'**): זיהוי פגמים שנפלו בהליכים נגד הנאשם ומידת עוצמתם, בחינת השאלה האם קיומם של פגמים אלה גורם לפגיעה בתחושת הצדק וההגנות, בחינת האפשרות של ריפוי הפגמים באמצעות אמצעים מתונים יותר מאשר ביטול כתב האישום.

המבקש טען כי על פי המבחנים, הפגמים הינם הגשת כתבי אישום כפולים חלף כתב אישום אחד שיכיל את כלל האישומים, שבסופו היה מקבל עונש אחד כולל בלבד. פגמים אלו פוגעים בתחושת הצדק וההגנות כלפי המבקש, גורמים לפיצול ההתדיינות, חושפים את המבקש לחוסר וודאות, למתח נפשי ולעלות כלכלית גבוהה.

לטענת המבקש, לא ניתן לרפא את הפגמים אפילו לא ב"**הקלה עונשית**" מאחר ויעמוד בפני 2 הרשעות בשני תיקים "**(שסביר להניח שכל אחד מהם יכלול רכיב של פסילה על תנאי) כל זאת במקום הגשת כתב אישום אחד, בגינו יכול היה המבקש לקבל הרשעה אחת (ככל שיורשע) וגזר דין אחד**". עוד טען המבקש כי הוא כבר נענש במסגרת התיק השני והאינטרס הציבורי לא יפגע באופן קיצוני מביטול כתב האישום. בנוסף, המבקש טען כי הטענה נטענה בתחילת ההליך והשלב המקדמי של הדיון מאפשר את ביטול כתב האישום.

המאשימה מבקשת לדחות את הטענה. לעמדתה, מדובר בעבירות שונות, בעלות יסודות שונים שיוחסו לנאשם בשני כתבי האישום, ואין הן משפיעות האחת על רעותה. יתרה מכך, ניתן לרפא את הפגם באמצעי מתון יותר מביטול כתב האישום על ידי ביטול פסק הדין בתיק האחר וצירופו לתיק זה.

דין והכרעה

בפניי בקשה לביטול כתב האישום מחמת הגנה מן הצדק על פי סעיף 149(10) לחסד"פ.

כאמור, המבקש טוען שהגשת 2 כתבי אישום נפרדים בגין אותו אירוע מהווים סתירה מהותית לעקרונות הצדק ופוגעים בזכותו של המבקש להליך הוגן. בנקודה זו אעיר כי לטעמי אין תחולה לסעיף 149(10) העוסק בהגנה מן הצדק ודווקא מטענות המבקש עולה כי הבסיס לבקשתו הינה הטענה שכבר הורשע בשל המעשה (סעיף 149(5)). על כן, ולמעלה מן הצורך, אדון בטענה גם בהתייחס לסעיף זה.

ככל שהמבקש עומד על בקשתו לדון על פי סעיף 149(10), הרי שאינני סבור שהמבקש יכול להלין על "הפרת זכותו להליך הוגן" כאשר המבקש קיבל את ההזמנות לדין לידי ובכל זאת בחר שלא להתייצב לאף דיון שנקבע לתאריך 23.07.20. לא בתיק זה ולא בתיק האחר.

למעשה, המבקש גילה דעתו שהוא מוותר על הליך בהשתתפותו. המסקנה נכונה גם לטענת הנזק שנגרם למבקש מהגשת 2 כתבי אישום נפרדים.

המבקש לא התייצב בתיק האחר ולכן, לא נגרם לו כל נזק כלכלי למשל בשכירת מייצג, הפסד ימי עבודה וכו'. אזכיר שבתיק האחר נידון המבקש לקנס ולפסילה על תנאי כך שלכל היותר, הנזק הכלכלי שיכול היה להיגרם לו הוא קנס גבוה יותר לו יורשע גם בתיק זה. עם זאת, כפי שציינה המשיבה, בנקל ניתן לרפא את הפגם ולבטל בהסכמה את פסק הדין בתיק האחר ולצרפו, או לבטלו ולתקן כאן את כתב האישום.

הייתי אולי מוכן לקבל את טענת המבקש לו היה מתייצב לאחד מהתיקים, ובשל הפגם היה נעדר מהדיון בתיק השני שנקבע לאותו התאריך, ונשפט בהיעדרו. או אז היה חשוף לאי וודאות ועוגמת נפש ונזק כלכלי. אלא מאי? שהמבקש כאמור לא התייצב לאף אחד מהדיונים שנקבעו לו לתאריך 23.07.20 באותה השעה.

בפועל, המבקש נזעק מהפגיעה בתחושת הצדק, לאחר כמעט שנה שהוא מצוי במשא ומתן עם המאשימה בגין תיק זה ומבקש דחיות מרובות. בפועל, רק לאחר שלא הצליח להגיע להסדר בו חפץ, החליט המבקש להיפגע מהפגם הגדול ולנסות לחמוק מעונש חמור (אם יורשע) בגין נהיגה בפסילה, ולהסתפק בקנס שהושת בתיק האחר. המבקש טוען שהעלה את הטענה בשלב ההתחלתי של הדיון ואולם, כפי שפורט בתחילה, לא כך הדבר ורק (כשככל הנראה) לא צלחה ההדברות עם המאשימה, נזכר המבקש בפגם. בנסיבות אלה, אינני סבור שאלו הם הפגמים הפוגעים בתחושת הצדק בעוצמתם, וודאי כאשר ניתן לרפאם באמצעי פחות חמור מביטול כתב האישום. קל וחומר, כאשר המשמעות היא פטירת המבקש מהרשעתו (אם יורשע) בנהיגה בפסילה **שלושה ימים בלבד** לאחר שנודע לו על דבר פסילתו.

יש לזכור שנהיגה בפסילה היא עבירה שלעצמה מצביעה על זלזול בחוק ובהחלטות בית המשפט, ויש בה כדי להוסיף לזלזול אותו הפגין המבקש באי התייצבותו לאף אחד מהתיקים שנקבעו לאותו התאריך. מתן פרס למבקש על התנהלות מזלזלת זו, וודאי איננו אינטרס הציבור.

אם כך, האם יש לבטל את כתב האישום מאחר שהמבקש כבר הורשע בתיק האחר?

סעיף 5 לחסד"פ קובע כך:

"אין דנים אדם על מעשה שזוכה או הורשע קודם לכן בשל עבירה שבו; אולם אם גרם המעשה למותו של אדם, דנים אותו על כך אף אם הורשע קודם לכן בשל עבירה אחרת שבאותו מעשה; "הרשעה", לעניין סעיף זה - לרבות העמדה למבחן ללא הרשעה תחילה"

כלומר, המחוקק קבע כי אין דנים אדם פעמיים בשל מעשה אחד. טענה זו מוכרת בשם "כבר נשפטתי" או "כבר הורשעתי כבר זוכיתי".

מלשון סעיפים 5 ו-149(5) לחסד"פ ניתן ללמוד, כי אין להעמיד אדם לדין פלילי בשל אותו מעשה יותר מאשר פעם אחת, אם כבר הורשע או כבר זוכה בגינו בדין. טענת "כבר הורשעתי/זוכיתי" בשל אותה עבירה, חוסמת את הדרך לדין נוסף באותה עבירה. יצוין, כי התנאי להעלאת הטענה הוא קיומו של פסק דין מרשיע או מזכה נגד הנאשם בגין אותו מעשה.

כב' השופט קדמי בספרו **"על סדר הדין בפלילים"**, חלק שני, כרך א', מהדורת תשס"ט-2009, מגדיר מהו **"מעשה"** לענין סעיף 5 ו-149(5) לחסד"פ וקובע שתחולת הכלל מותנית, בקיום **"זהות"** בין ה**"מעשה"** שבגינו נשפט כבר הנאשם בעבר ו"זוכה" או "הורשע" לגביו לבין ה**"מעשה"** המיוחס לו בכתב האישום הנוסף:

"מעשה" לענין זה משמעו - ה"יסוד הפיזי" שבעבירה. ויודגש המדובר באקטוס ריאוס כולו, ולא ברכיב ה'התנהגות' שבו בלבד... פירושו - כל רכיבי העבירה למעט אלה הנמנים על היסוד הנפשי שבה... טיבה של 'הזהות' הדרושה בין שני 'המעשים' (זה שבגינו הנאשם כבר נשפט בעבר, וזה שמיוחס לו בכתב האישום הנוסף ו'שכנגדו' מועלית הטענה), הינו כדלקמן:...'מעשים' ייחשבו זהים לענין זה, אם כל רכיביו של האחד כלולים במשנהו. אשר על כן: גם אם כלל אחד המעשים רכיבים 'נוספים' על אלה של משנהו-עדיין המעשים 'זהים'. כלל כל אחד מן המעשים רכיבים נוספים על אלה שמהם מורכב משנהו - אין המעשים זהים; וזאת גם אם 'חלק' מהרכיבים חוזר בשני המעשים" (י. קדמי, סדר הדין בפלילים, חלק שני-הליכים שלאחר כתב אישום, כרך א, תשס"ט-2009, ע"ע 1305-1306).

להמחשה של נוסחת הזהות מציעה ההלכה הפסוקה את הנוסחה הבאה:

כלל המעשה האחד רכיבים "א"+"ב" והמעשה הנוסף רכיבים "א"+"ב"+"ג" - המעשים זהים (באשר כל רכיביו של האחד כלולים במשנהו, ותוספת רכיב אצל האחד - אינה פוגמת בזהות).

כלל המעשה האחד רכיבים "א"+"ב" והמעשה הנוסף רכיבים "א"+"ג" - אין המעשים זהים (באשר לא כל רכיביו של המעשה האחד כלולים במשנהו, וכל אחד מהם כולל רכיב "נוסף").

כב' השופט לנדוי הוסיף בענין זה בע"פ 132/57 בנימין נכט נ' היועץ המשפטי:

"... מכאן שבדרך כלל שני מעשים הם זהים לצורך הסעיף 21, גם כשלשניהם יסודות עובדתיים חופפים, אך לאחד מהם יש גם יסוד או יסודות עובדתיים נוספים. בלשון אלגבראית: כשעבירה אחת מכילה יסודות א', יכולה העבירה השנייה להכיל יסודות א'+ב', וגם לזה ייקרא זהות המעשים. אולם כאשר בעבירה הראשונה קיימים יסודות א'+ב', ובשניה יסודות א'+ג', וזאת איננה זהות המעשים..."

(וראו גם ע"פ (ת"א) 1844/81 קהלני נ' מדינת ישראל, פ"מ, תשמ"ב (2) 441, עמ' 443, רע"פ 9592/01 רואימי נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים המשפטיים, 16.01.02); ת"פ (רמלה) 116/02 לשכת תביעות מרחב שפלה נ' מאיר (פורסם במאגרים המשפטיים, 09.09.03); ת"פ (תל-אביב) 4880/07 מדינת ישראל נ' יוסף (פורסם במאגרים המשפטיים, 30.04.08); פ"ל (נצרת) 153-07 מדינת ישראל נ' דלאשה (פורסם במאגרים המשפטיים, 10.06.10); תת"ע (פת- תקווה) 5157-05-10 מדינת ישראל נ' ויאצלב (פורסם במאגרים המשפטיים, 06.07.11)).

כאמור, בתיק האחר הורשע המבקש בעבירה של נהיגה כשרישיון הרכב פקע יותר משנה בעוד שבתיק זה מואשם המבקש שנהג בהיותו בפסילה. גם אם מדובר באותו אירוע, ושתי העבירות מחייבות נהיגה, הרי שכל אחת מהן כוללת גם רכיבים נוספים ואין האחת נכללת בשניה ומכאן, שאין מדובר באותו "מעשה". כפי שנקבע בעפ"ת (חי') 37367-12-20 אלעאל נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 29.12.20):

"היסוד ההתנהגותי של "הנהיגה" באותו מועד, אכן זהה בשני כתבי האישום. אלא שאין זהות בשאר היסודות העובדתיים המהווים את העבירות, שכן בעוד שבכתב האישום הראשון דובר ביסודות עובדתיים של "אי חבישת קסדה", הרי שבכתב האישום בו עסקינן, קיים היסוד העובדתי של "נהיגה ללא הוצאת רישיון מעולם וללא ביטוח", בשל כך אין מקום לטענה "כבר הורשעתי" ובצדק קבע בית משפט קמא את שקבע.

יש לציין כי בע"פ (ת"א) 1844/81 בצלאל קהלני נ' מדינת ישראל, פ"ד תשמ"ב(2) 441 בית משפט המחוזי דחה את בקשתו של הנאשם לביטול כתב האישום מהטעם שאין זהות בין העבירות; שכן בעבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה, הנסיבה - "העדר רישיון נהיגה" ואילו בעבירה של נהיגה בזמן פסילה הנסיבה - איסור לנהוג בזמן פסילה.....לאור האמור לעיל, משהואשם הנאשם בעבירות שונות ומשמדובר במעשה הכולל נסיבות שונות, דין הטענה "כבר הורשעתי" להידחות".

מסקנה זו מתחזקת לאור הדברים שנפסקו גם ברע"פ 938/14 עזאמי נ' מ"י (מיום 3.4.2014):

"על פי מבחן זה, לא עומדת למבקש טענת "סיכון כפול". כתב האישום הנוסף בעניינו של המבקש, אין בו כדי להעמידו ב"סיכון כפול" שהרי מדובר בעבירות שונות על אף שהתרחשו באותו אירוע....גם טענותיו הנוספות בהקשר זה, לענין כלכול צעדיו, שכירת שירותי עורכי דין שונים וכן הלאה, לא מעלות שאלה עקרונית המחייבת מתן רשות ערעור. יוער כי המשיבה הגיבה לטענות באשר לקשיים השונים בדין בבית המשפט המחוזי, ואף ציינה ובצדק, כי יוכל לטעון טענות באשר להשפעה בין התיקים, אם וכאשר ימצא אשם בתיק השני".

בשל כל אלה, יש לדחות את טענות הסניגור, וכך אני מורה.

לצד זאת אעיר, כי על אף סמכותה הנרחבת של המאשימה להעמיד לדין, אין זה ראוי ואין זה נכון, הן מבחינת מראית פני הצדק, והן מבחינת בזבז משאבים, לפצל העמדה לדין בגין אותו אירוע, לשני כתבי אישום שונים, כאשר אין הכרח בכך וניתן להעמיד לדין בהזדמנות אחת. לו הייתה המדינה פועלת בשקידה ראויה, יכולה הייתה לייחס לנאשם את מכלול העבירות, בהזדמנות אחת והיה נחסך לדון באותו עניין. למרות הערה זו, אין בה כדי לסייע לנאשם לקבל את טענתו, שכאמור נדחתה.

המזכירות מתבקשת להעביר לצדדים החלטה זו ועליהם להיערך בהתאם לשיבת ההקראה.

ניתנה היום, כ"ה חשוון תשפ"ב, 31 אוקטובר 2021, בהעדר
הצדדים.